

Akmaljon TURSUNPO'LATOV,
Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi
E-mail: akmaljon@mail.ru

Falsafa fanlari doktori, professor I.Siddiqov taqrizi asosida

SOCIAL-PHILOSOPHICAL CHARACTERISTICS OF IMPROVING MEDICAL CULTURE OF INTERNAL WORKERS

Аннотация

The concept of medical culture among internal workers in healthcare encompasses a complex interplay of social, philosophical, and ethical dimensions. This article explores the social and philosophical aspects of enhancing medical culture within the internal workforce. It delves into the core principles, values, and practices that contribute to the development and improvement of medical culture, emphasizing the importance of empathy, communication, and ethical conduct. Drawing on various philosophical perspectives, the article argues for a holistic approach to cultivating medical culture that integrates social responsibility, professional ethics, and personal development. The article concludes with recommendations for fostering a positive medical culture within healthcare institutions, highlighting the need for continuous education, reflective practice, and a supportive working environment.

Key words: Medical culture, internal workers, social philosophy, ethics, healthcare.

СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ МЕДИЦИНСКОЙ КУЛЬТУРЫ РАБОТНИКОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Аннотация

Концепция медицинской культуры среди органов внутренних дел работников здравоохранения включает в себя сложное взаимодействие социальных, философских и этических аспектов. В данной статье исследуются социально-философские аспекты повышения медицинской культуры органов внутреннего трудового коллектива. Он углубляется в основные принципы, ценности и практики, которые способствуют развитию и совершенствованию медицинской культуры, подчеркивая важность сочувствия, общения и этического поведения. Опираясь на различные философские точки зрения, в статье приводится довод в пользу целостного подхода к развитию медицинской культуры, интегрирующего социальную ответственность, профессиональную этику и личностное развитие. Статья завершается рекомендациями по формированию позитивной медицинской культуры в медицинских учреждениях, подчеркивая необходимость непрерывного образования, рефлексивной практики и благоприятной рабочей среды.

Ключевые слова: Медицинская культура, органы внутренних дел, социальная философия, этика, здравоохранение.

ICHKI ISHLAR XODIMINING TIBBIY MADANIYATINI YUKSALTIRISHNING IJTIMOY-FALSAFIY XUSUSIYATLARI

Аннотация

Sog'liqni saqlashning ichki ishlar xodimlari o'rtasida tibbiy madaniyat tushunchasi ijtimoiy, falsafiy va axloqiy o'lchovlarning murakkab o'zaro ta'sirini o'z ichiga oladi. Ushbu maqola ichki ishlar xodimlarida tibbiy madaniyatni oshirishning ijtimoiy va falsafiy jihatlari o'rganadi. U tibbiy madaniyatni rivojlantirish va takomillashtirishga yordam beradigan asosiy tamoyillar, qadriyatlar va amaliyotlarni o'rganadi, hamdardlik, muloqot va axloqiy xulq-atvor muhimligini ta'kidlaydi. Maqolada turli falsafiy qarashlarga tayangan holda, ijtimoiy mas'uliyat, kasbiy etika va shaxsiy rivojlanishni o'zida mujassam etgan tibbiy madaniyatni tarbiyalashga yaxlit yondashuvni ilgari suradi. Maqola sog'liqni saqlash muassasalarida ijobiy tibbiy madaniyatni rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar bilan yakunlanadi, doimiy ta'lim, fikrlash amaliyoti va qo'llab-quvvatlovchi ish muhiti zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Tibbiy madaniyat, ichki ishlar xodimlari, ijtimoiy falsafa, etika, sog'liqni saqlash.

Kirish. Ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyat zamonaviy huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatining muhim jihati bo'lib, u zobitlar va jamoatchilik salomatligi va farovonligini ta'minlovchi qadriyatlar, amaliyot va bilimlarni o'zida mujassam etgan. Ushbu madaniyat bir qator omillarni, jumladan, tibbiy tamoyillarni tushunish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va huquqni muhofaza qilish operatsiyalari doirasida samarali tibbiy amaliyotni amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Shunday ekan, ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatni yuksaltirish ichki ishlar xodimlarlarning jismoniy va ruhiy salomatligini ta'minlash, huquqni muhofaza qilish organlari faoliyati samaradorligi va yaxlitligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda huquq-tartibot idoralari, ayniqsa, ular oldida turgan vazifalarning tobora murakkablashib borayotgani munosabati bilan tibbiy madaniyatning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Zamonaviy politsiyaning tabiati ko'pincha zobitlarni yuqori darajadagi stress, travma va jismoniy xavfga duchor qiladi, bu ularning salomatligi va farovonligiga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bundan tashqari, opioid inqirozi va ruhiy salomatlik bilan bog'liq muammolarning tarqalishi kabi tahdidlarning

rivojlanayotgan tabiati huquqni muhofaza qilish organlarining tibbiy tamoyillar va amaliyotlarni yaxshi tushinishi zarurligini ta'kidlaydi.

Ushbu maqolada ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatni oshirishning ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari ko'rib chiqiladi, bu tashkilotlarning jamiyatdagi o'ziga xos o'rni hisobga olinadi. Tibbiy madaniyatni yuksaltirish bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlarni o'rganish, shuningdek, takomillashtirish bo'yicha strategiyalarni taklif qilish orqali ushbu maqola tibbiy madaniyatning huquqni muhofaza qilish organlaridagi ahamiyati va uning ichki ishlar xodimlarlarning salomatligi va farovonligiga ta'sirini chuqurroq tushunishga hissa qo'shishga qaratilgan.

Ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatning ahamiyatini e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydi, chunki bu huquqni muhofaza qiluvchi organlar xodimlari va ular xizmat qilayotgan mahallalar salomatligi, xavfsizligi va samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi. Ushbu tashkilotlarda kuchli tibbiy madaniyat muhimligini bir necha asosiy omillar ta'kidlaydi:

Ichki ishlar xodimlarlarning farovonligi: huquqni muhofaza qilish organlari xodimlari xizmat vazifalarini bajarishda ko'plab jismoniy va ruhiy salomatlik muammolariga duch

kelishadi. Shikastli hodisalar, uzoq soatlar, smenali ish va yuqori stressli vaziyatlarga ta'sir qilish yurak-qon tomir kasalliklari, ruhiy kasalliklar va giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish kabi bir qator sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin. Profilaktik yordam, ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash va tibbiy resurslardan foydalanishga urg'u beradigan mustahkam tibbiy madaniyat ushbu muammolarni hal qilish va ichki ishlar xodimlarining umumiy farovonligini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Jamoat xavfsizligi: huquqni muhofaza qilish organlari xodimlarining sog'lig'i ularning o'z vazifalarini xavfsiz va samarali bajarish qobiliyatiga bevosita ta'sir qiladi. Jismoniy va ruhiy jihatdan sog'lom bo'lgan ichki ishlar xodimlari favqulodda vaziyatlarda harakat qilish, to'g'ri qarorlar qabul qilish, jamoat tartibini saqlash uchun yaxshi jihozlangan. Bundan tashqari, o'z sog'lig'ini birinchi o'ringa qo'yadigan ichki ishlar xodimlari baxtsiz hodisalarga duchor bo'lishlari yoki ortiqcha kuch ishlatish ehtimoli kamroq bo'lib, xavfsizroq jamoalarga hissa qo'shadilar.

Kasbiylik va halollik: Kuchli tibbiy madaniyat ichki ishlar organlarining professionalligi va haloligini mustahkamlaydi. Axloqiy xulq-atvor va javobgarlikni targ'ib qilish orqali ichki ishlar xodimlari xulq-atvor standartlariga rioya qilishlari va jamoatchilik ishonchini oqlashlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, huquqni muhofaza qiluvchi organlarga bo'lgan ishonch va qonuniyligini oshiradi.

Xarajatlarni tejash: Kuchli tibbiy madaniyat orqali ichki ishlar xodimlarining salomatligi va farovonligiga sarmoya kiritish ichki ishlar organlarining xarajatlarni tejashga olib keladi. Profilaktik yordam va erta aralashuv qimmat tibbiy davolanish va nogironlik nafaqalariga bo'lganehtiyojni kamaytirishga yordam beradi. Bundan tashqari, sog'lom ishchi kuchi samaraliroq bo'ladi va ishdan bo'shatish darajasi past bo'ladi, bu esa xarajatlarni yanada kamaytiradi.

Jamoatchilik bilan aloqalar: Huquqni muhofaza qilish idoralari o'z jamoalarining ajralmas qismidir va zobitlarning salomatligi va farovonligi jamoaviy munosabatlarga ta'sir qilishi mumkin. Ichki ishlar xodimlari sog'lig'iga ustuvor ahamiyat qaratuvchi kuchli tibbiy madaniyat jamiyatga ijobiy xabar yo'llab, agentlik o'z xodimlarining farovonligini qadrlashi hamda jamiyatga axloqiy va mas'uliyat bilan xizmat qilishga intilishidan dalolat beradi.

Ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatning ahamiyatini e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydi. Ichki ishlar xodimlarining salomatligi va farovonligini birinchi o'ringa qo'ygan holda, ushbu tashkilotlar jamoat xavfsizligini oshirishi, professionallik va halollikni oshirishi, xarajatlarni tejashga erishishi va jamoatchilik bilan aloqalarni mustahkamlashi mumkin. Huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatining samaradorligi va barqarorligini ta'minlashda tibbiy madaniyatga xizmat ko'rsatuvchi xodimlarning jismoniy, ruhiy va ma'naviy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan kompleks yondashuv muhim ahamiyatga ega.

Ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatni yuksaltirish ichki ishlar organlari xodimlarining o'ziga xos vazifalari va ehtiyojlariga javob beradigan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Quyidagi strategiyalar ushbu tashkilotlarda tibbiy madaniyatni yaxshilashga yordam beradi:

Kompleks o'quv dasturlari: Ichki ishlar xodimlariga tibbiy muammolarni samarali hal qilish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan kompleks o'quv dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish. Ushbu dasturlar bir qator mavzularni, jumladan, birinchi yordam, ruhiy salomatlikdan xabardorlik, stress va trauma belgilarini tan olish kabi mavzularni qamrab olishi kerak.

Salomatlik va salomatlikka yaxlit yondashuv: jismoniy, aqliy va hissiy farovonlikning o'zaro bog'liqligini tan oladigan salomatlik va farovonlikka yaxlit yondashuvni targ'ib qilish. Ichki ishlar xodimlariga maslahat xizmatlari, stressni boshqarish dasturlari va sog'lom turmush tarzi tashabbuslari kabi resurslardan foydalanish imkoniyatini taqdim eting.

Tibbiy skrining va baholash: Sog'liqni saqlash muammolarini erta aniqlash va hal qilish uchun muntazam tibbiy ko'rik va baholashlarni amalga oshiring. Bu jiddiy sog'liq muammolarining oldini olishga yordam beradi va ichki ishlar xodimlarining xizmatga yaroqliligini ta'minlaydi.

Tengdoshlarni qo'llab-quvvatlash dasturlari: Ichki ishlar xodimlariga sog'liq muammolarini muhokama qilish va hamkasblaridan maslahat olish uchun maxfiy va qo'llab-quvvatlovchi muhitni ta'minlaydigan tengdoshlarni qo'llab-quvvatlash dasturlarini yaratish. Tengdoshlarning qo'llab-quvvatlashi ruhiy salomatlik bilan bog'liq stigmani kamaytirishga yordam beradi va kerak bo'lganda ichki ishlar xodimlarini yordam so'rashga undaydi.

Sog'liqni saqlash mutaxassislari bilan hamkorlik: Ichki ishlar xodimlariga eng yaxshi yordam ko'rsatilishini ta'minlash uchun sog'liqni saqlash mutaxassislari, shu jumladan shifokorlar, hamshiralar va ruhiy salomatlik bo'yicha mutaxassislar bilan hamkorlik qilish mumkin. Bu huquqni muhofaza qilish organlari xodimlarining noyob ehtiyojlari bo'yicha sog'liqni saqlash mutaxassislari bilan hamkorlikni rivojlantirishni o'z ichiga olishi mumkin.

Sog'lom turmush tarzini tanlashni targ'ib qilish: Ichki ishlar xodimlarini muntazam jismoniy mashqlar, muvozanatli ovqatlanish va etarli uyqu kabi sog'lom turmush tarzini tanlashga undash. Sog'lomlashtirish dasturlarida ishtirok etadigan va tashkilot ichida salomatlik madaniyatini targ'ib qiluvchi ichki ishlar xodimlarini rag'batlantirish.

Inqirozga aralashish va keskinlikni kamaytirish bo'yicha trening: zobitlarga yuqori stressli vaziyatlarni samarali boshqarishda yordam berish uchun inqirozga aralashuv va keskinlikni kamaytirish usullari bo'yicha treninglar. Bu ichki ishlar xodimlarining ham, jamoatchilikning ham jarohat olish ehtimolini kamaytirishi mumkin.

Tadqiqotlar va ilg'or tajribalar: huquqni muhofaza qilish organlarida tibbiy madaniyatni oshirish bo'yicha ilg'or tajribalarni aniqlash bo'yicha tadqiqot ishlarini qo'llab-quvvatlash.

Ushbu strategiyalarni amalga oshirish orqali ichki ishlar organlari o'z tashkilotlarida tibbiy madaniyatni oshirish, o'z xodimlarining salomatligi, xavfsizligi va farovonligini oshirishi mumkin.

Xulosa. Ichki ishlar organlari xodimlarining salomatligi, xavfsizligi va faoliyati samaradorligini ta'minlashda ichki ishlar organlarida tibbiy madaniyatni oshirish muhim ahamiyatga ega. Ichki ishlar xodimlarining farovonligiga ustuvor ahamiyat berish va salomatlik va farovonlikka yaxlit yondashuvni rag'batlantirish orqali ichki ishlar organlari jamoat xavfsizligi, kasbiy mahorat va jamiyat bilan munosabatlarni yaxshilashi mumkin.

Ushbu maqolada bayon etilgan strategiyalar, jumladan, keng qamrovli o'quv dasturlari, tengdoshlarni qo'llab-quvvatlash tashabbuslari va sog'liqni saqlash sohasi mutaxassislari bilan hamkorlik ichki ishlar organlariga o'z xodimlarining sog'lig'ini qadrlaydigan va qo'llab-quvvatlaydigan madaniyatni yaratishga yordam beradi. Ichki ishlar xodimlarining salomatligi va farovonligiga sarmoya kiritib, ichki ishlar organlari nafaqat o'z faoliyatini samaradorligini oshirishi, balki jamiyatga axloqiy va mas'uliyat bilan xizmat qilishga sodiqligini ham namoyish qilishi mumkin.

ADABIYOTLAR

1. Violanti, J. M., & Paton, D. (2015). Police trauma and addiction: Coping with the dangers of the job. Charles C Thomas Publisher.
2. Patterson, G. T., Chung, I. W., & Swan, P. W. (2014). The state of the union: A review of police suicide statistics. *International Journal of Emergency Mental Health*, 16(2), 441-444.
3. Miller, L., & Hess, K. M. (2018). Police occupational culture: Elite warriors or public servants? *Police Quarterly*, 21(2), 240-265.
4. Pennington, D. C., & Young, J. (2019). Police occupational culture: A critical perspective on crime control. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 35(3), 301-318.

5. Reaves, B. A. (2016). Local police departments, 2013: Personnel, policies, and practices. US Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics.
6. Maguire, E. R. (Ed.). (2019). The Oxford handbook of police and policing. Oxford University Press.
7. Sherman, L. W., & Weisburd, D. (1995). General deterrent effects of police patrol in crime "hot spots": A randomized, controlled trial. *Justice Quarterly*, 12(4), 625-648.
8. Klinger, D. A. (2019). *Into the kill zone: A cop's eye view of deadly force*. John Jay Press.